

Zsidó Ferenc

KÖLTÖZKÖDÉS

- Képzeld el, beköltözött! - köszönés helyett ezzel kezdte Lali a telefonálást, mintha nem is telt volna el hét év, amióta nem beszélgettek.

Irén sejtette, a szűkszavú közlés valami ostoba poént takar, megszokta ezt már tőle; biztosan nem arról akarja értesíteni őt, hogy új szeretője van, vagy ilyesmi, mert bármennyire jóban voltak is annak idején, bármennyire barátságban váltak is el úgymond, ilyesmivel azért nem zavarná. Próbált olvasni Lali gondolataiban, de nem sikerült, igazából nem is volt nagy kedve hozzá, rosszul aludt az éjszaka, s nyugós volt, ez újabban, amióta a hőhullámok jelentkezni kezdtek, elég gyakori volt. Kissé ingerülten kérdezett vissza hát:

- Ki költözött be?

És várta a poén folytatását, hogy nyomni kezdi a szöveget, ahogy csak ő tudja, hol szellemesen, hol kissé fárasztóan.

- A rák a tudómba! - jött a tömör válasz, elcsukló hangon.

- Mi?

- Az. Beleette magát...

- S hát mennyire? - kérdezett vissza reflexből, utóbb villant be, hogy kérdése kissé morbidra, amolyan Lalisra sikeredett.

- Egészen...

Irén megdöbben. Hogy hol a régi Lali. S hogy létezik, hogy ebbe az életerős emberbe bele tudott költözni?! Még öregnek sem mondható, pont tíz évvel idősebb, mint ő, vagyis ötvenöt esztendő. Igaz, fiatalkorában számolatlanul szívta a cigarettát, de rég leszokott róla, már megismerkedésük elején. Persze, ki tudja, mi történt, mióta külön mentek... Ha olykor rágondolt az elmúlt hét évben - nem, nem gyakrabban a kelletnél -, gonosz örömmel töltötte el, ha azt képzelte róla, élete romokban hever.

- Cigaretta? - kérdezte aztán, hogy kérdezzen valamit.

- Hisz tudod, hogy régóta nem szívom... - jött a kissé szemrehányó válasz.

Irén elszégyellte magát. Lali bajban van, s ő körülményeskedő kérdésekkel fárasztja. Mintha nem lenne mindegy. Eszébe jutott, az is

lehet, nincs senkije. Nem volt az a nőcsábász-típus; barátai régebben voltak, de inkább csak amolyan cimborák, akik vélhetően eltűntek, amikor ő legatyásodott. Az anyja évek óta halott, az apja már akkor gondozásra szorult, amikor ők együtt voltak, ki tudja, azóta...

- Hogy érzed magad? - kérdezte, bár sejtette, bagatellizáló választ fog kapni.

- Szarul, de büszkén... - nyomta a dumát, akárcsak régen, de most valahogy nem volt erő benne.

- És...?

Rövid csönd után Lali halkán, bizonytalanul megkérdezte:

- Nem jönnél ide hozzám?

Irén meglepődött. Tényleg nagy lehet a baj. Ha Lali ilyesmit kér. Rajta valamiért mégis a régi düh és sértettség lett úrrá. Most bezzeg jó vagyok?! Felidéződtek a régi megaláztatások, Lali gúnyos szellemi fölényeskedése. Dre! Milyen dre? Egészségedre! Igen, kedvesem, tűzi bicikli, mert ha van vízi bicikli, akkor tűzi biciklinek is lennie kell, nemdebár? Eszébe jutottak az ő buta értetlenkedései, a Lali szeretlek, mert buta vagy, csak papálj szépen!-jei. A belőled se lesz már gálickő; mi az a gálickő?

- Megyek! - mondta váratlan elhatározással.

*

Amikor meglátta, hogy néz ki, kissé elpárolgott a dühe. S eredeti szándékában is elbizonytalanodott. Ezt az embert már nem kell legyőzni. Egy csontsovány, ráncos, töpörödött embert látott, kinek csak nagy kék szemei voltak a régiek, de most azok is ijesztően világítottak az aszott koponyában, előredülledő szemüregben.

- Mi van veled, te? - kérdezte döbbenet, Lali csak megvonta a vállát, valahogy úgy, hogy hát látod...

- Gyere be, ismered a járást... - tette hozzá aztán.

Igen. Egy gyors szemrevételezés után Irén megállapította, nem sok minden változott az elmúlt hét évben. Csak sivárabb, szomorúbb lett. Lali sosem volt igényes a környezetére, a lakberendezést fölösleges időtöltésnek vélte. Kopott bútorok, koszos kárpitú székek: az egész lakás lelakott volt. És... és betegszagú.

- Hogy nem vagy kórházban?

- Voltam... S még kell menjek, kezelésre...

- Mit mondanak az orvosok?
- Mit mondhatnának? Utolsó stádium...
- Kemóztak?
- Sugár is, kemó is...

Irén most vette észre, hogy Lali teljesen kopasz, elsőre fel sem tűnt, mert amúgy is mindig rövid szokott lenni a haja, az volt a heppje, hogy minden szombaton levágta magának nullásra, így fiatalabbnak látszom, mondogatta vigyorogva. Hát most nagyon fiatalnak látszol, Lalikám..., gondolta Irén, de hiába próbált rosszmájú lenni, nem sikerült.

- Tudod, az a te szobád... - intett Lali hátrafelé, míg ő levetette a cipőjét, s kabátját óvatosan felakasztotta a fogasra.

- Az én szobám? - lepődött meg. Nem úgy készült, hogy itt alszik. Egy gyors látogatás, esetleg összedob egy levest az exének, ennyi belefér, de azzal kész, slussz, betegeskedjen csak itt Lali magának, őt hagyja ki az egészségből.

- Arra gondoltam, itt maradhatnál... - mondta vontatottan Lali.
- Itt maradhatnék?
- Arra a kicsi időre, ami még hátravan...
- De hát én nemigen tudok, te Lali...

Igen, ez mindig is jellemző volt rád!, mérgelődött magában. Meg sem kérdezed, hogy esetleg tudnék-e, hogy van-e valakim, és nem azért, mert közben kutakodtál utánam, s tisztában vagy a helyzetemmel, hanem mert meg sem fordul a fejedben, hogy esetleg meg kellene kérdezned.

- Nemigen? - kérdezett vissza hitetlenkedve Lali.

Irén sóhajtott.

- Főzök egy levest, jó?
- Az bizony jó lenne.

Irtózott mindentől. Gumikesztyűt húzott. Egyáltalán el lehet kapni a rákot érintés útján? Fertőző? Nem tudta. A konyhában kosz volt, a kagyló tele régi mosatlannal. Kihalászott egy fazekat a halom közepéről, elmosta, a többivel egyelőre nem foglalkozott. Elővette szatyrából a gombát, tejfölt, s nekilátott, hogy megfőzze Lali régi kedvencét: a gombakrémlevest.

Lali leült egy székre, s végig őt nézte, míg tett-vett. Mosolyogni próbált.

- Hiányoztál innen...

- Azt látom... - mutatott Irén a mosatlanra.

Míg a gombát pucolta, fél szemmel olykor rásandított. Most látta, valójában milyen gyenge, hogy az ülés is nehezebbre esik.

- Műtöttek is? - kérdezte aztán.

- A tüdőt nem lehet kivenni, mert akkor kampec...

- Ja, persze... - Irén elröstellte magát a buta kérdés miatt, és bosszankodva állapította meg, hogy Lali jelenlétében még mindig butábban viselkedik, mint amilyen valójában. Valahogy ezt hozza ki belőle.

- Csak a vizet szívták le vagy háromszor... - folytatta Lali tüntetett egykedvűséggel...

- A vizet?

- Igen! Képzeld, annyi vizet termel a tüdőm, szinte nem is kellene boltban venni...

Irén megirtóztatva összerázkódott. Aztán megpróbált másra gondolni, sok tejfölt rakott a leveshez, s botmixerrel jól megkrémésítette, mert tudta, így szereti.

- Ilyen finom gombalevest senki más nem tud készíteni! - próbált lelkesedni Lali.

- Miért, készített még valaki neked gombakrémlevest?

- Nem...

Reszketeg kézzel emelte szájához a kanalat, nehezen nyelte a híg ételt. Öt-hat kanál után kijelentette:

- Kész, nem bírok többet...

Etetni kell, mint egy gyereket, állapította meg Irén.

- Maradok! - mondta váratlan elhatározással.

Szemrevételezte szobáját: idegen nő szagát nem érezte benne, szinte olyan volt, ahogy ő hagyta. Igen, már annak idején külön szobában aludtak, csak előzetesen egyeztetett testi célzatú együttlétekre látogattak egymáshoz. Lali tervezőmérnök volt, gyakorta fennmaradt éjszaka is a rajzaival, ezért döntöttek a különválás mellett. Lehet, rossz döntés volt, fordult meg most a fejében: ha egy szobában aludtak volna, tán még most is együtt lennének. De lehet, hogy pont így kellett történnie.

Szellőztetett mindenütt, aztán nekifogott takarítani.

- Mindig is azt mondtad, ebben legalább jó vagyok! - élcelődött közben a fotelben elfekvő Lalival.

- Mondtam én sokfélét...

- Hát mondjál, csak mondjál...
- Immár nem mondjálok...

Erőtlenül lehunyta a szemét, nemsokára elszenderedett. Szája kinyílt, ettől aszott arca még jobban megnyúlt, még csúnyább lett. Irén azon kapta magát, hogy viszolyogva, mégis élvezettel nézi. Hogy mivé lesz az erő. Mert valamikor volt Laliban elég! Úgy tudott ölelni, de úgy! Sajnos, más területen is túlságosan férfias volt. Harsány, arrogáns, malackodó.

Miután nagyjából rendbe hozta a lakást, tehertaxit fogadott, hogy áthozza fontosabb dolgait, személyes tárgyait.

Közben egyre-másra törtek elő az emlékei. Hogy repesett az örömtől, amikor a nála szinte tíz évvel idősebb, már menő építésznek számító Kardos Lajos pár hónapnyi ismeretség után felajánlotta, költözzön oda hozzá. Azt hitte, ezzel megfogta az Isten lábát, mert bár házasságot Lali ugyan nem ígért, de Irén bízott benne, hogy az lesz belőle. Nem lett. S lassanként Lali karrierje is megrekedt. Ambíciója csökkent, megrendelései visszaestek. Míg mások az ő szakmájában meggazdagodtak, házat építettek maguknak (is) menő kertvárosi részen, ők maradtak ebben a kis kétszobásban, a zsúfolt lakónegyedben.

Kilenc évig húzták-nyúzták a dolgot, egyre kevesebb lelkesedéssel, kevesebb közös tervvel (Lali gyereket nem akart), hogy aztán arra a következtetésre jussanak: elég volt. Irén veszekedés nélkül, de csalódottan jött el, úgy érezte, elpazarolta legszebb éveit. Azóta sokszor végiggondolta a dolgaikat, arra a következtetésre jutva, hogy nem kellett volna megalázkodni, hanem vissza kellett volna vágni, ki kellett volna harcolni az egyenrangúságot. Talán egy ideig fájdalmas lett volna, de hosszú távon kifizetődő. Na de, késő bánat. Most már...

- Ezt se gondoltam, hogy még egyszer ide beköltözök! Nem úgy mentem el... - nézett kissé rosszállóan Lalira, miközben ruháit pakolta be a szekrénybe.

- Nem...
- Addig kóstolgattál, hogy megsavanyodtam, aztán kiköptél...
Lali elismerően nézett rá:
- Ezt szépen megaztmondtdad...
- Lehet, hogy fejlődtem azóta...?!
- Én meg vissza...
- S akkor lassan egy szintre kerülünk, mi?

- Velem te csak ne akarj egy szintre kerülni...

Irén azon kapta magát, élvezi a lalizást. Így nevezte az efféle talányos/humoros, pizskálós, többértelmű ingerkedéseket. Vissza kellett fogja magát, hogy nem ez a fő cél.

Kimosta az ágyneműjét (igen, gumikesztyűben), majd a biztonság kedvéért rendre minden ruháját. Fertőtlenítette a fürdőt, az edényeket.

- Mindig is alapos voltál... - jegyezte meg Lali szinte-mosollyal.

- És egyre inkább az leszek... - válaszolta sokatmondóan Irén, bár maga sem tudta pontosan, mire céloz.

*

Ahogy teltek a napok, Laliba mintha kezdett volna visszatérni az erő. Talán a ráfigyelés, a gondoskodás, talán az a kis mozgás a szabad levegőn (mert Irén mindennap lekísérte sétálni), talán a jó ételek (melyekből egyre többet tudott megenni, Irén biztatására), talán a nőiség jelenléte... Kezdtett fittebben mozogni, nem fáradt el olyan könnyen, a beszélhetnékje is beindult.

- Rendesen visszahoztad az életkedvedemet! - állapította meg szinte patetikusan.

Irén nem volt szokva efféle bókokhoz:

- Annak idején állítólag fárasztottalak...

- Annak idején... De most?!

- Most minden más, ugye? - ironizált Irén. - Csupa báj és romantika...

- Na, mi van - kuncogott Lali -, helycserés letámadás...?

Délutánonként, ha Irén hazatért a munkából (mert az ő élete ilyen szempontból megmaradt a régi kerékvágásában: eljárt dolgozni a készruhágyárba, ahol minőségellenőr volt), Lalinak olykor kártyázni támadt kedve, és ő kártyázott vele, szenvedélyes 66-csatákat vívtak. Olykor egy-egy pohár bort is megittak közben, olyan alapon, hogy egy kicsi nem árthat.

Egy ilyen alkalommal Lali váratlanul megkérdezte:

- Nem aludnánk ma este együtt?

- Pont mi, pont együtt? - lalizott vissza Irén.

- Pont, pont, vesszőcske...

- Hát, nem is tudom... (Igazából, öntudatlanul, de kissé várta már a kérdést).

- Legalább egy kicsi meleg szuszogást halljak... - mondta Lali szinte szégyenkezve.

- Azt kaphatsz egy kicsit, na...
- A csigáimnak szólok, hogy kuss!
- A mijeidnek?
- Tudod...

- Ja! - Irén elmosolyodott, s már azt is tudta, ezután mindig így fogja nevezni. Így nem olyan szörnyű.

Irén azon kapta magát, hogy izgatottan készül. Alaposan tusolt, kis intimparfümöt is használt. Kíéhezett volt, kívánta a szexet. Lali után nem volt igazából senkije, bár egyik kollégájával kamatyoltak párszor, de amikor kiderült számára, hogy az csak ennyit akar, véget vetett a dolognak.

Nem tudta, képes lesz-e Lalira férfiként tekinteni, de úgy vélte, egy próbát megér.

Lekapcsolta a villanyt, úgy csusszant be melléje az ágyba. Némi gátlás vett erőt mindkettőjükön, tétován fordultak egymás felé. Amikor végül összeölekeztek, Irén rémülten tapasztalta, hogy nem érez semmit. Azért szántogatni kezdett kötelességtudóan a ráncos bőrön fel-alá, kiálló csontokba ütközve. Lali megfogta a fenekét és belecsókolt a nyakába, régen ez tűzbe hozta, most zavaró volt nehéz lehetete (tudta, azok a fránya csigák). Aztán a melléhez is odabújt, és gyúrogatni, puszilgatni kezdte, de Irén nem jött tűzbe. Benyúlt combjai közé, megfogta férfiasságát: az ernyedett volt, semmi hajlandóságot nem mutatott. Zavarba jött, nem tudta, mit tegyen. Lali jelezte, hogy ne adják fel olyan könnyen, öleltek hát még egy ideig, szenvedély helyett szenvedve. Irén még próbálta kézzel izgatni, húzogatta, markolászta Lali szerszámát, de az lágy maradt, mint..., igen, ez villant be agyába: mint egy csiga. Ettől végleg szétfoszlott benne az érdeklődés is, ami az elején ott pislákolott. Csalódott sóhajjal elfordult. Döbönt, ordibálós csend. Lali kisvártatva tétován odanyúlt az öléhez, a kezemmel még nincs baj, legalább neked legyen jó, súgta, de neki már nem esett jól az érintés, védekezően felhúzta a combját.

- Most inkább kimegyek... - mondta elfúló hangon.
- Persze, menj csak! - sóhajtotta Lali.

Másnap kerülték egymás tekintetét, s feltűnően szótlanok voltak.

- Én megértem, ha ezek után elköltözől... - törte meg aztán Lali a csendet.

- Viccelsz?! Nem azért jöttem ide...

- Hanem?

Irén sértettségében szinte a fejéhez vágta: azért, hogy lássalak meghalni, de aztán csak annyit rebegett:

- Nem magam miatt, hanem miattad...

- Nem kell mártír légy...

- Dehogy! A régi szép időkért...

- Voltak olyanok? – kérdezett vissza színpadiasan Lali.

Kínosan elnevelték magukat, s a témát ezzel lezárták tekintették. Irén továbbra is etette, gondozta Lalit, elkísérte a kezelésekre, ő pedig hálás volt ezért. És kedves, elismerő, nem fitymáló, flegmatikus. Egy alkalommal Irén meg is jegyezte:

- Ez a betegség téged kigyógyított a...

- Tisztára új ember lettem, ugye?

- Olyasmi...

- A kezelés sikerült, csak a páciens nem bírta... – vigyorgott ő.

*

Szürke, egyhangú napok jöttek. A démonoké. A belátásé, hogy csodák nincsenek. A várakozásé. Irén mind gyakrabban képzelte el, milyen az, amikor a tüdő felmondja a szolgálatot, amikor az ember levegő után kapkod, zihálva, sivalkodva, de nincs levegő, vagyis dehogy nincs, ott van az mindenhol, csak ő nem jut már hozzá, erei kidagadnak, görcsösen rángatózik, kezével a semmit markolássza, a rettenet mind jobban eltorzítja arcát, még hörög és szörcsög, aztán szeme elhomályosul, egy pillanatra minden izma megfeszül, majd elernyed, és kész, vége.

- Felkészültem! – mondta egy nap Lali.

Irén úgy tett, mintha nem értené:

- Mire készültél fel?

- A költözésre...

- Mit beszélsz?! Van még időd! Ki tudja...

Lali félbeszakította:

- Nincs mit kerülni a forró kását! Vége, finitto, kampec dolores! – hülyéskedni próbált, de látszott rajta a kétségbeesés.

- Dehogy..., dehogy... – nyögte Irén erőtlenül.

- Már mindent elrendeztem magamban... – folytatta Lali. Ezt a kis lakást rád hagyom, megtalálod a végrendeletem a fiókban.

- De...

- Megérdemled a szolgálataidért.

- A szolgálataimért?

- Azért hát... meg mindenért... Hogy nem a szaromba kell belefoglaljak, hogy nem kell két hét után rám törjék a szomszédok az ajtót, amikor már oszladozik a hullám...

- De...

- Élni nem volt olyan jó veled, de meghalni igen... – zárta le Lali a beszélgetést.

Harmadnap reggel Irén arra nyitotta ki szemét, hogy gyanúsán csendes Lali szobája. Hiányoztak a jellegzetes, ébredés utáni köhögések, krákogások. Átsietett hozzá. Ott feküdt felakadt szemekkel, a hullamerevség beállt már. Nem volt hát hangos, görcsös haláltusa, amint ő elképzelte. Hirtelen nem tudta, amiatt sajnálkozzon-e, hogy Lali titkon ment el, a halálát nem osztotta meg vele, vagy csak sírjon, csak sírjon.

Revisiting Freud, 2015